

Digitale vaardigheden en laaggeletterdheid

FEITEN & CIJFERS

- In Nederland heeft 22% van de bevolking van 12 jaar en ouder geen of weinig **ICT-vaardigheden** (CBS, 2016).
  - Effectief ICT-gebruik van werknemers is op de **arbeidsmarkt** van groot belang voor de productiviteit van bedrijven (SCP, 2007).
  - Veel leerlingen (10 tot 18 jaar) hebben moeite om op internet te zoeken en informatie **online** op waarde te schatten (Kennisset, 2017).
-
- 2,5 miljoen volwassenen (18% van de Nederlandse bevolking van 16 jaar en ouder) heeft grote moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Zij zijn laaggeletterd. Vaak hebben zij ook moeite met de **digitale vaardigheden** (Algemene Rekenkamer, 2016).
  - **Laaggeletterden** beschikken over minder functionele taalvaardigheden en dit is een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van digitale vaardigheden (ecbo, 2015).
  - Naarmate iemand minder geletterd is, nemen onder andere zijn/haar **informatievaardigheden** af. Moeite hebben met lezen en schrijven heeft dus invloed op het kunnen navigeren en oriënteren op internet (Universiteit Twente, 2010).
  - De kans op onvoldoende digitale vaardigheden is ongeveer **drie keer** zo groot bij laaggeletterden (ecbo, 2015).
  - Na een cursus **Taal voor het Leven** zijn deelnemers niet alleen beter in lezen (67%) maar ervaren ze zich ook digitaal vaardiger (60%) (De Greef & Segers, 2017).

(DIGI)TAAL

Stichting Lezen & Schrijven richt zich binnen het programma Taal voor het Leven o.a. op mensen met lage digitale vaardigheden, die ook laaggeletterd zijn. Voor deze doelgroep is het belangrijk dat lesmaterialen en cursussen beschikbaar zijn op een geschikt taalniveau.

Online teksten zijn vaak geschreven op taalniveau 2F/B1. Dit niveau is voor laaggeletterden te moeilijk. Het advies is om voor deze doelgroep teksten te schrijven op niveau 1F/A2. Meer informatie en tips om eenvoudig te schrijven is te vinden op de factsheet 'Eenvoudige taal voor laaggeletterden'.

IEDEREEN MOET ONLINE KUNNEN MEEDOEN

Om goed mee te kunnen doen in de maatschappij moet je voldoende **digitale vaardigheden** hebben. Dat zijn vaardigheden die nodig zijn om te kunnen lezen, schrijven en rekenen op digitale apparaten. Zoals een computer, tablet of smartphone. Of het gebruik van een betaalautomaat of wasmachine. Daarnaast gaat het over begrip van de digitale wereld, zoals het zoeken en beoordelen van informatie, digitale veiligheid en privacy.

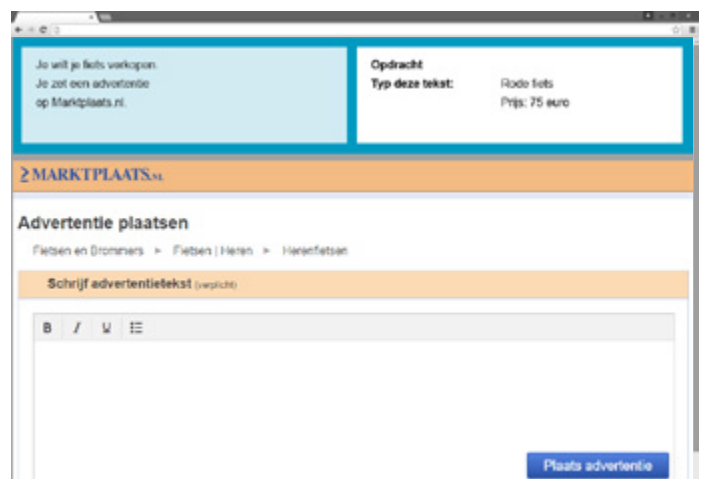
Er bestaat een **groeïende kloof** tussen laaggeletterden en geletterden. Een van de redenen is dat er steeds meer digitale vaardigheden van mensen gevraagd worden. Zo is het steeds gebruikelijker voor de overheid en bedrijven om hun diensten online aan te bieden. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van DigiD en het aanvragen van toeslagen.

Stichting Lezen & Schrijven roept iedereen op – van politiek, gemeenten, bibliotheken tot bedrijven – om **meer** aandacht te geven aan het belang van digitale vaardigheden.

Om een efficiënte aanpak te kunnen ontwikkelen is **meer onderzoek** nodig naar hoeveel van de 2,5 miljoen laaggeletterden ook moeite hebben met digitale vaardigheden.

DIGIMETER

- Met de Digimeter kunnen gemeenten, UWV's en andere organisaties snel in kaart brengen of iemand moeite heeft met digitale vaardigheden.
- De Digimeter is een online instrument en is speciaal ontwikkeld voor mensen met een laag taalniveau.
- Meer informatie is te vinden op basismeters.nl.

Voorbeeldopdracht uit de Digimeter

WAT ZIJN DE NIVEAUS VAN DIGITALE VAARDIGHEDEN?

In de standaarden en eindtermen volwasseneneducatie zijn de niveaus van taal, rekenen en digitale vaardigheden beschreven. Er zijn drie niveaus beschreven voor digitale vaardigheden: Instroom, Basisniveau 1 en Basisniveau 2. Deze niveaus sluiten aan op de niveaus Instroom, 1F en 2F van taal en rekenen.

Niveaus van voorbeelden van digitale vaardigheden			
Domeinen	Instroom	Basisniveau 1	Basisniveau 2
Taalniveau	Instroom	1F	2F
Het gebruik van ICT-systemen	telefoon of tablet aanzetten en ontgrendelen, een eenvoudige app gebruiken, pinnen	internet opstarten, bestanden opslaan, foto's maken en sturen	meerdere programma's tegelijk gebruiken, een structuur voor bestanden opzetten
Beveiliging, privacy en gezondheid	wachtwoorden geheim houden, veilige website herkennen, computer afsluiten/uitloggen	veilig wachtwoord maken, begrip van risico's en privacy bij digitaal communiceren	profielinstellingen wijzigen op sociale media zodat alleen bekenden informatie zien
Informatie zoeken	webadressen herkennen, contactgegevens opzoeken op een website	een zoekmachine gebruiken op internet, informatie selecteren op een website	verschillende zoektechnieken gebruiken, informatie beoordelen en selecteren
Informatie verwerken	berichtje typen, eenvoudig digitaal formulier invullen, spellingscorrectie herkennen	eenvoudige tekst typen, informatie in een schema zetten, een bijlage toevoegen aan een bericht	standaard lay-out toepassen, bestanden beheren, online iets bestellen
Digitaal communiceren	een bericht ontvangen en beantwoorden, een online profiel kiezen	berichten met tekst, beeld of geluid maken en doorsturen, een eenvoudige presentatie maken	verschillende communicatiemiddelen kunnen gebruiken voor verschillende doeleinden

Meer informatie over de niveaus is te vinden via www.steunpuntbasisvaardigheden.nl.

LESMATERIAAL MET DIGITALE THEMA'S

- Succes! is een lesmethode voor volwassenen die beter willen leren lezen, schrijven en rekenen. Situaties uit het dagelijks leven en de werkomgeving, zoals het regelen van bankzaken, staan hierin centraal. Er is Succes!-materiaal over digitale onderwerpen, zoals 'Kopen op internet' (niveau 1F) en 'Wat doe jij op het internet?' (niveau 2F).
- In het materiaal Werk ze! leren deelnemers hoe ze online vacatures kunnen vinden.
- Op de website evaenik.nl staan oefeningen over 'Werk & solliciteren' en 'Internet & computers'.

"Sinds ik taalles volg, ga ik als een speer. Ik kan bijvoorbeeld sms'jes versturen, de TomTom instellen en dingen opzoeken op internet."

Peter uit Noord-Brabant

OEFENEN MET DIGITALE VAARDIGHEDEN

Voorbeelden van programma's voor volwassenen met lage basisvaardigheden:

- oefenen.nl
- steffie.nl

TAAL VOOR HET LEVEN

Wilt u samen aan de slag om de digitale kloof te dichten? Stichting Lezen & Schrijven kan u daarbij helpen. Het samenwerkingsprogramma Taal voor het Leven biedt gemeenten en organisaties ondersteuning in het opbouwen van een lokale infrastructuur. Zo kunnen we samen zo veel mogelijk mensen vinden en scholen die laaggeletterd zijn en ook moeite hebben met hun digitale vaardigheden. Meer informatie over het programma: taalvoorhetleven.nl.

Neem vrijblijvend contact op met een lokale projectleider via taalvoorhetleven.nl/contact, bel **070 - 302 26 60** of mail naar info@lezenenschrijven.nl.

TAAL MAAKT STERKER

In Nederland hebben 2,5 miljoen volwassenen moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Vaak hebben zij ook moeite met digitale vaardigheden. Dat heeft grote impact op hun persoonlijke leven. Als je niet goed kunt lezen en schrijven, vind je minder snel een baan, kun je minder gezond leven en heb je minder grip op je geldzaken. Taal maakt je dus sterker. Daarom zorgt Stichting Lezen & Schrijven er samen met haar partners voor dat zoveel mogelijk mensen in Nederland kunnen lezen, schrijven, rekenen en digitaal vaardig zijn. Door honderden organisaties te ondersteunen met scholing, onderzoek, (les)materiaal, advies en campagnes. En door laaggeletterdheid onderwerp van gesprek te maken bij publiek en politiek. Want onze samenleving wordt sterker als iedereen kan meedoen. Deze uitgave is gefinancierd door de Rijksoverheid.